

Naujienu Antroji Dalis

NR. 526

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATūros DRAUGIJOS LEIDINYS

XVI METAI

ALEKSAS AMBROSE

Copyright 1960

CHICAGOS LIETUVIŲ ISTORIJA

(Tęsa)

Bet neilgai kun. Juškevičius ganytojavo lenkams. Tuoju prieš jį pradėtos įvairiausios intrigos. Kun. Juškevičius buvo priverstas atiduoti bažnyčią vienuoliams, pasivadavusiems keistu smartwychwstancų vardu, šis vardas reiškia prisikėlimą iš numirusių. Šie vienuoliai, žinoma, mirė kur nors kitur, Chicagoje jie tik prisikėlė iš numirusių, su pagalba kunigo lietuvio.

Kun. Juškevičius 1871 metais buvo priverstas išvykti iš Chicagos. Jis persikėlė į rytines valstybes, kur vietomis organizavo bendras lenkų ir lietuvių, o vietomis vien tik lenkų parapijas. Vėliau, jau septintą dešimtį metų eidamas ir visai netekęs jėgų, kun. Juškevičius vėl sugrįžo į Chicago. Tikslai šį kartą parvyko ne į savo parapiją, bet pas savo asmeniškų draugus. Jis apsigyveno aldermono Konzo motinos namuose. Vyresnio amžiaus lietuviai tvirtino, kad ji buvusi lietuvaitė, bet neturėjau progos daugiau duomenų apie ją patirti. Verta pastebėti, kad kun. J. Juškevičius pradžioje buvo palaidotas Chicagos lenkų kapuose, bet vėliau, intrigoms aprimus ir aistroms išblėsus, jo palaikai buvo perkėti į šv. Bonifaco vokiečių katalikų bažnyčią. Matyt, jog nutarta pagerbti energingas pionierius.

Didysis Lietuvos vėliavnešis Kenkelis

1895 metais beveik pačiame Chicagos miesto centre įvykusios politinės žudynės liudija, kad Chicagoje, anksčiau už St. Rakošą, gyveno, kurį laiką bizniu vertėsi ir nuo caro agentų kulkos žuvo Lietuvos didysis vėliavnešis Augustas Kenkelis. Aukščiau suminėtu metų liepos 25 dieną į A. Kenkelio nedidelę meno dalykų krautuvę, buvusią 3413 S. State St., įsiveržė ginkluoti vyrai ir revolverio kulkomis nužudė tos krautuvės savininką Kenkelį. Policija nusikaltėlių nesurado, bet miesto koroneris pareiškė įsitikinimą, jog tai nebuvo savizudybė. Nusikaltėliai paliko didįjį vėliavnešį mirtinai sužeistą, bet dar gyvą. Jis nieko negalėjo pasakyti kitiems apie užpuolikus, nes tuo metu kitų asmenų krautuvėje nebuvo. Jis, matyt, nujausdamas artėjančią mirtį, norėjo bent parašyti apie užpuolikus, bet nepajėgė. Jis susirado popieriaus lapelį, paišelį, bet tiksliai pajėgė užrašyti: "Labai kenčiu nuo žaizdos... Sudie!"

To meto spauda, aprašinėdama šį policijos neišaiškintą nusikaltimą, pastebė, kad Augustas Kenkelis buvo Lietuvos grafas, vedęs kunigaikščio Čartoriskio dukterį. Jis 1823 metais buvo gimęs Lietuvoje, Sodeikiuose. Vėliau jo įtaka Lietuvos dvarponių tarpe buvusi labai didelė. Dvarponiai Kenkelį buvo išrinkę savo maršalu, o vėliau paskyrė jį didžiuoju Lietuvos vėliavos globėju. 1858 metais jis nuvyko į Rusiją pareikšti tuometiniams Rusijos valdovams Lietuvos taikaus ir geros kaimynystės norus. Bet Rusijos sostinėje jis patyrė, kad caras rengiasi panaikinti paskutinius Lietuvos nepriklausomybės likučius ir visą kraštą surusinti. Caro valdžia jau buvo paruošusi planus atkaklesnius lietuvius išvežti į Sibirą.

Maršalas Augustas Kenkelis, grįžęs į Lietuvą, pranešė caro planus visiems įtakingiesiems krašto didžiūnams, o vėliau informavo Anglijos ir Prancūzijos vyriausybes apie rusų pasikėsinimą į Lietuvą. Lietuviai bajorai nutarė pasipriešinti rusų planams. 1863 metais įvyko sukilimas prieš rusus. Pats Kenkelis aktyviai šiame sukilime dalyvavo. Daugelis jo kovos draugų žuvo arba pateko į nelaisvę, bet pačiam A. Kenkeliui pavyko pabėgti į vakarus. Kurį laiką jis gyvenęs Paryžiuje, o vėliau atvykęs į Ameriką. Pradėjęs amerikiečiams iš Atlanto pakraščiu traukti į vakarus, A. Kenkelis iš rytinių pakraščiu atvyko į Chicago ir čia apsigyveno. Čia jis vertėsi iki mirties. Jis palaidotas Oakwood kapinėse. Prie jo kapo yra paminklas, kuriame iškalti šie žodžiai: "Didysis Lietuvos vėliavnešis Augustas Kenkelis".

Galimas daiktas, kad A. Kenkelis atvyko anksčiau negu St. Rakoša, bet man nepavyko dokumentais jo atvykimo nustatyti. Laikraščiuose paskelbtos žinios nieko nesako apie jo atvykimo datą. Be to, įsitikinau, kad laikraščiuose paskelbtos datos ne visuomet yra tikslios. Kol A. Kenkelio atvykimo diena nebus tiksliai nustatyta, skaitysiu St. Rakošą pirmuoju Chicagos lietuviu.

(Bus daugiau)

Dienų Skeveldros

1.

Praėjusį kartą užsiminėme apie anapus geležinės uždangos "madingą" (privalomą) "socialistinį" realizmą. Gal kam bus keista, bet pirmaisiais metais po Lenino revoliucijos ten vešėjo... modernizmas. Avangardas ir revoliucija — lygut viena ir tas pats. Diagiļev 1913 m. šitaip apibūdino Rusiją:

"Per mėnesį gimsta 20 mokyklų. Futurizmas, kubizmas, tai jau proistorė. Po 3 dienų gali čia pilnai tapti konservatistu. Mototizmas nugalė automatizmą, kuris yra vėliau nugalimas trepidizmo ir vibrizmo, siegi užleidžia vietą planizmui, serenizmui, omnizmui ir neizmui. Parodos organizuojama aikštėse ir pastoginėse. Kunigaikštystės, kažkur palėpėse, prie žvakių šviesos gėrisi neorizmo kūriniais. Latifundijų valdovai ima privačias metachronizmo pamokas".

1918 m. Majakovskis didžiuosi, kad

"gatvės yra mūsų teptukai, o aikštės mūsų paletės".

Avangardas mene, avangardas revoliucijoje? Dailininkai sveikino, ir ėjo į talką. Jiems atrodė, kad Lenino šūkis — "Tarybos, plus elektrifikacija" — palankus dailei. Bet neilgam. Anot Malevičiaus, "kiekviena visuomeninė idėja, nepaisant, kiek ji didelė ir reikšminga, yra esmėje reikalo ir bado dukterė". Iškart dailininkams patiko Lenino kalba apie "klozetą iš tikrojo aukso". Juokais. Nes kai Leninas pozavo Anenkovui (škieuojant portretą) ans rūšiai daile palygino su karpa, kuri, komunizmui žengiant, savaime nukris.

Malevičius tikėjosi, kad, ačiū revoliucijai, viskas bus pagal suprematizmo reikalavimus: audiniai, pamušalai, baldai, indai, kelių rodyklės ir t. t. ir t. t. 1921 m. nusivylę atsitraukia ir konstruktivistai, su Tatlin prysaky. Juo gilyn į metus, juo mažiau abstrakcijos ir "formalizmo".

Bet pasekime, kaip tai dėsto dailės žinovai ir stebėtojai (pvz. "Kultura", "Plastyka", „Tworczość"). Ir taip po revoliucijos senoji dailės atstovybė savaime buvo "reakcinė". Komunizmas — avangardas, ir gana! — anot Majakovskio. Čia pat organizuojama "Tarpfaunistinis Meno Biuras". Lyg savotiškas dailininkų kominternas. Malevič, Kandinski, Tatlin, Lunačarskio paraginti, ruošia šaukti "I-ajj Tarpfaunistinį Meno Kongresą" (neįvyko). Prie kultūros komisariato sudaroma meno taryba (Kandinski, Brick, Sterenberg). Organizuojama

"vchutemai" (naujojo meno technikos mokykla). Tatlin ir Mansurov menininkų reikalams perima Petrapilyje visą metalurgijos fabriką. 1918—21 m. bėgyje įsteigiama 30 naujų muziejų moderniajai dailei puoselėti. "Iskustvo Komuny" (redaktorai Punin, Brick ir Altman) rašo, kad "visas senas meno formas išsprogndinti, sunaikinti", nes "tik futurizmas yra proletariato menas".

Pevsner po 30 metų graudžiai ir ilgėsingai rašė: "Buvom jauni, revoliucingi, komunistai. Palinkę į utopiją... Tada dar buvo Leninas, Trockis... tada dar nebuvo Stalino".

Prablaivėjimas atėjo gana netrukus.

Jau 1920 m. Lunačarskiui nebe patiko dailininkų praeities, net ir revoliucinių sąjūdžių, neigimas ir per daug operavimas savarankiškumu.

Po Lunačarskio (švietimo ir kultūros komisaro) prabilo Leninas: "Esu visiškai negabus eksprenizmą, futurizmą, kubizmą ir kitus "izmus" pripažinti kaip aukštesnio meno genijaus reiškinius. Nieko čia nesuprantu. Ir nesuteikia man paguodos..."

Leninui imponavo italų renesanso Tommaso Campanelli "Saulės miestas"; ir svajotojo kažką panašaus revoliucijai ir jos vadams (vadinas, ir sau) pagerbti.

Mirtinąjį smūgį avangardui sudavė Nep'as ir raudonosios armijos auganti reikšmė. Tai buvo parankiausia proga reakcijai mene atsiskaityti su avangardu. Ir vėl po kelių metų tylos iškilo vadinamieji "peredviznikai", kurių vadas Riepin skelbė, kad ne "menas menui", bet "menas gyvenimui", kaip Rusijos kultūros gyvenimo stebėtojas teigia, Riepin ir "peredviznikai" atliko tą rolę, ką Gorkis literatūroj. Vadinas, supančiojimo, į apinasrį įvilkimo. Ir "peredviznikų" ("neškime meną į pat liaudies dugną") paroda, 1922 m. suorganizuota Maskvoj, buvo tas posūkis, kur išviro per daug įsilekėjęs abstrakcionizmo vėžimas. Parodos (pirmon eilėn generolai, politvadovai ir kt. revoliucijos tūžai) proga spaudoj kilo diskusijos, ir nuėjo jos "realizmo" naudai. Įsikūrė "realistų" dailininkų organizacija ACHRR (Revoliucinės Rusijos Dailininkų Sąjunga). Jie deklaravo: "Vaizduojame gyvenimą kasdieninį: gyvenimą Raudonosios Armijos, darbininkų, valstiečių, revoliucijos darbuotojų ir darbo didvyrių. Mūsų stilius, tai "Didvyriškasis Realizmas" visa

(Tęsinys 2 psl.)

Autobusu tvirčiau, dviračių greičiau

Lietuvoje dviratis patikimesnė susisiekimo priemonė negu autobusas, sako "Literatūros ir Meno" (Nr. 24) bendradarbis).

Vasara — tai saulė, gėlės, kelionės. Ir žengiant į vasarą norėtusi kai ką patarti keliaujantiems. Ypač tiems, kurie skuba. O tokių juk visada atsiranda. Štai kad ir man, keliones labai mėgstančiam, neperseniausiai skambina draugai iš Panevėžio.

— Atvažiuok būtinai. Nepavėluok. Pasitarimas prasidės lygiai ketvirtą. Dviratį, — klausia, — turi?

— O kam man tokia netobula technikos priemonė? Autobusai, sakau, kursuoja. Sėsiu ir nuvažiuosiu. Kaip tik laiku susėsiu.

Dviratis patikimesnis, — teigia jie.

Šposininkai tie panevėziečiai, galvoju. Dviračių man važiuoti siūlo.

Dėl viso pikto surinkau telefono numerį 2-38-57 — Autobusų stoties informaciją.

— Malonėkit pasakyti, kada išvyksta autobusas į Panevėžį? — Devynios dvidešimt, dvylika keturiasdešimt, šešiolika penkiasdešimt, septyniolika nol nol, — atsiliepė mergina.

Dvžlika keturiasdešimt — visai patogiu.

Kaip tik laiku pataikysiu, — pagalvojau, naujuteliui "Lvovui" chronometriniu tikslumu pajudėjus Panevėžio link.

Keleiviai keikia autobusų grafikus, o čia, prašau, išeina jie tiksliai kaip laikrodžiai.

Pralėkė pro autobuso langus Maišiogala, stabtelėjom širvintuose. Tuojau pat bus Ukmergė... Staiga miške autobusas sustojo.

— Išsėkitės, draugai, — siūlo konduktorė.

Ką, sugedo? Tarytum ir ne, konduktorė noriai snaudžia savo vietoje, šoferis užsimerkė ir pasirėmė ant vairo. Keleiviai pasėdėjo, pasėdėjo savo vietoje ir pabiro po mišką. Kas gėlių rankiot, kas saulėj šildytis. Miške gera, gaivu. Nesinori ir eiti iš čia, tik tas nelenktas pasitarimas neduoda ramybės. Juk laikrodžiai kartu su autobusų nesustojo ir toliau nęgallesingai skaičiavo minutes, dešimtis minučių.

Po gero pusvalandžio šoferis pabudo

— Tai ką, važiuojam?

— Važiuojam! — pritarė su entuziazmu net ir neskubantieji.

Autobusas strėle pranėre mišką, nusileido į pakalnę. Štai ir Ukmergė.

— Stovėsim dvidešimt minučių. Anksčiau grafiko atvažiuom, — paskelbė konduktorė.

Keleiviai vėl pabiro kas sau. Aš gį nesitraukiu nuo autobuso. Dar ims, nuvažiuos ko gero. Praėjo dvidešimt minučių, dar dešimt. Netekau jokių vilčių pasiekti laiku Panevėžį. Bet negi grįši iš pusiaukelės?

Po pusvalandžio pagaliau išvažiuom. Nespėjus kaip reikiant nuo Ukmergės atsiplėšti,

paveja "Pobieda". Sustoti reikalauja.

— Keleiviai, paruoškite biletus.

Bet ši kartą ne keleivius jie "prigriebė", o šoferį, kad jis viena minute anksčiau pravažiavo eilinę stotelę. Į kelionės lapą kontrolieriai įrašė šoferiui jo "nusikaltimą".

Toliau neverta smulkiai pasakoti. Riedėjom pamažu puikiu keliu, pastovinėdami tuščiose stotelėse. O jei ir būtų buvę jose keleivių, kas iš to? Autobuse vis tiek vietų nebuvo. Raguvoj dvidešimt minučių "pailsėjom". Čia pat "ilsėjosi"

kitų dviejų autobusų keleiviai, vieni vyksta į Vilnių, kiti kažkur kitur. Pahevėžį privažiavom "aštuonioliktą nulį trys". Minutė minutėn pagal grafiką... Iš pasitarimo, žinoma, žmonės jau buvo išsiskirstę. Draugai atėjo manes sutikti į autobusų stotį.

— Taip ir manėm, kad tu autobusų išsiruoši. O sakėm, važiuok dviračiu, — priekaištavo.

Paskačiavau vidutinį mūsų greitį: 28,4 kilometrai per valandą. Tik dabar supratau draugų patarimų vertę. Taigi dabar ir patariu visiems, ypač skubantiems: važiuokite dviračiais — greičiau bus. Ir kojas pamiklinsite, grynu oru pa-

kvėpuosite — ko autobuse nesitikėkit, o svarbiausia, atvyksite laiku.

Bandžiau pasiginėyti, sugėdinti autobusų šoferius.

— Lėtai važiuojam? Grafikas draugūzi... — gaudžiai aiškino jie. Tu tik pavėlavai, tai niekis, o mes ligą gausim iš tokio nuobodaus važiavimo. Mašinos kaip laikrodžiai, keliai — kaip stalas. 60—80 kilometrų pravažiuot per valandą būtų vieni juokai. O dabar lipam kaip vėžliai ir dar keleiviai barasi. Nuodėmė taip važinėti. Mašinas techniką ižeidinėjam. Manot tik į Panevėžį taip važiuojam? Į Alytų — šimtą vienuolika kilometrų — daugiau (Tęsinys 5-mė psl.)

Now at GLASER'S

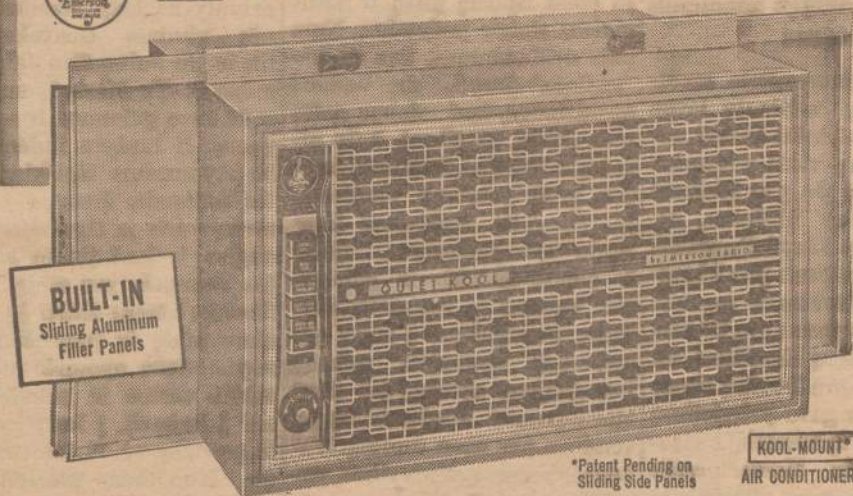
World's Only Instant-Installing Air Conditioner
No Installation Kits • No Installation Extras

NOW...
Giant Capacity
Units Up To
2 Horsepower

Quiet Kool

by

Emerson Radio

BUILT-IN
Sliding Aluminum
Filler Panels

*Patent Pending on
Sliding Side Panels

COOL-MOUNT®
AIR CONDITIONER

3 easy steps to

INSTANT INSTALLATION

- INSTALLS INSTANTLY in any standard window
- 115 VOLTS 7.5 AMP "POWER SAVER" MODELS—also available in all popular Voltages and Amperages
- PERMANENT SLIDE-OUT FILTER—easily removable
- EXCLUSIVE ROBOT PUSH-BUTTON "CONTROL CENTER"
- AUTOMATIC THERMOSTAT—lets you pre-set room temperature.
- AMAZING NOISELESS OPERATION—no noise to disturb slumber

BRING IN YOUR OLD FAN
FOR KING SIZE AIR COND.

AS LOW AS \$2.00 PER WEEK.

a product of
Emerson Radio & Phonograph Corp., Jersey City 2, N. J.

COME IN TODAY!

GLASER'S FURNITURE & APPLIANCE CO.

5115-5123 So. Kedzie Ave.

PRospect 6-1790

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

SALYGOS PADARO ŽMOGŲ

PRIGIMTIMI VISOS RASĖS YRA VIENODOS

Kalbos apie labai lėtą žmogaus evoliuciją, ypatingai rasių "teorijos" apie gabias ir negabias tautas, ponų ir vergų rases kiekvieną kartą apvirsta aukštyn kojomis, kai susiduriama su gyvenimo tikrove, kuri faktais ir pavyzdžiais rodo, jog savo prigimtimi visi žmonės, nežiūrint kokiai rasei priklausau ir kokiam amžiuje gyvena, yra visiškai vienodi, ir kad žmonės tokiais, kokie jie yra, padaro sąlygos, kokiose jie gyvena.

Štai pora pavyzdžių: 1) Nėgrai dar pereitą šimtmetį į Ameriką buvo gabenami iš Afrikos kaip vergai, buvo laikomi vergais ir manyta, kad jie niekam kitam netinka, kaip tik vergais būti. Šiandien, iš Chicagos universiteto tūkstančių studentų labiausiai pasižymėjo keturi, iš kurių vienas yra neigras. 2) Akmens amžiuje žmonės tariamai tiek protiniai tebebuvo neišvystę, kad kitaip ir negalėjo gyventi, kaip akmens amžiaus žmonės. Šiandien viena tokia, paimta iš akmens amžiaus, laukinė moteris yra žymi mokslininkė.

Geriausieji baigęs mediciną neigras

Chicagos universitete mediciną baigusiu studentų tarpe šį pavasarį atrinkti keturi gabiausiai, gavę visus pažymius "straight A": jie yra Richard Thorp, Charles Mittman, Alfred Heller ir Lloyd Ferguson. Pirmasis ir antrasis yra 24 metų amžiaus, trečias 29 m., visi nevedę, o Ferguson yra 27 metų, kilęs iš Pietų Karolinos (S. C.) neigras ir jau 2 vaikų tėvas. Ferguson jau gavo pakvietimą būti internu žymiausioje visoje Amerikoje Massachusetts General Hospital ligoninėje Bostone. Chicagos universiteto patologijos departamento vedėjas Dr. Robert Wissler Fergusoną laiko "vienu puikiausių studentų, kokį aš kada esu turėjęs". Ferguson žada pasidaryti patologijos srityje specialistu.

Dr. Franklin McLean, šio universiteto žymus auklėtojas, pagarsėjęs kovotojas už lygias teises neigras, visą laiką tvirtina, kad neigras, jei tik turėtų tas pačias ekonomines galimybes, kaip kiti studentai, turi visus reikalingus gabumus patapti žymiais medikais, mokytojais ir tyrinėtojais.

Penkių tūkstančių metų moteris

Kaip iš akmens amžiaus, be jokių inkarnacijų pagalbos, jauna moteris pasiekė dvidešimtojo amžiaus antrosios pusės ir šio amžiaus intelekto aukštybių, prašom skaityti žemiau:

Jaunas prancūzų mokslininkas, etnologas dr. Jehan Vellard, 1931 metais buvo iškeliavęs į Paragvajaus džiungles, į Caaguassu kalnų sritį, norėda-

mas ten ištirti lyg paskutinės akmens amžių tebegyvenančios Guayaki indėnų tautelės gyvenimo būdą. Vėliausias akmens amžius apskaičiuojama Europoje yra pasibaigęs prieš 5,000 metų, bet kai kur salose, Australijoje ir Pietų Amerikoje rasti gilumose, vietomis jis išsilaikė iki mūsų dienų.

Guayaki indėnai, kurių gentis visiškai išsibaigia, pasirodė tokie nedraugingi, kad dr. Vellard su būreliu savo palydovų, ispanų indėnų, turėjo viską pametę bėgti ir vos išsigelbėjo nuo užnuodytų strėlių, kurias per kelias dešimtis mylių atitraukimo miškų tankumynėmis, liūnais ir upėmis Guayaki kareivės į juos iš pasaly šaudė.

Išsigelbėjusieji ekspedicijos nariai susirinko savo išėties stovykloje 1931 m. rugsėjo 23 d. Paskutiniai du grįžę palydovai su savim parsivedė visai nuoga, vario spalvos kokių 2 metų amžiaus Guayaki genties mergaitę, kurią jie sakėsi radę paliktą pabėgusių guayakų apleistose stovyklose. Nuo ilgo pusbadžiavimo mergaitė turėjo labai išpūstą pilvą ir visus maisto stokos požymius. Nors pats nežinodamas, kas su tuo "radiniu" daryti, dr. Vellard apsidžiaugė, kad dabar galės pats ištirti, ar tikrai, kaip etnologai tvirtina, laukiniai žmonės greit persiima civilizacija. Mergaitė išsišiepusi kandžiojo savo pagavėjus, spėgė ir bandė ištrūkti ir pabėgti. Dr. Vellard tą žmogišką žvėriuką parsigabeno į savo gyvenamąjį Asuncion miestą, Paragvajaus sostinę, jai davė Marie-Ivonne vardą ir apgyvendino pas savo motiną. Tai buvo pirmas gyvas vaikas, paimtas tiesiai iš Akmens Amžiaus ir perkeltas į mūsų dienų civilizaciją.

Marijos - Ivonne pirmosios dienos ir mėnesiai buvo viena vientisinė baimė. Ji bijojo savo adaptuoto tėvo ir motinos, bijojo žmonių ir aplinkos ir už vis labiau bijojo, kad kas nepaimtų jos "nuosavybės". Eidama gulti ji su savim ėmėsi *visas* savo lėles ir kitokius žaislus ir užmigdavo juos kietai apglėbusi, net miegodama nepaleisdavo!

Naujieji tėvai atsargiai pradėjo ją pratinti pramokti kalbą, pirmiausia prancūzų kalbos. Bet joks žodžio kartojimas negelbėjo. Tik po mėnesių pastangų, sykį Madame Vellard išgirdo mergaitę savo kambarėlyje kažką niuniuojant. Išiklausiusi suprato, kad Marie-Ivonne kartoja žodį "Grandmere, grand m e r e, grandmere..." reiškia, "senelė, bobutė, ar grand-ma". Ilgai netrukus mergaitė švitinčiu veiduku atbėgo į ponios Vellard (daktaro motinos) kambarį ir džiugiai sušuko "Grandmere!" Po to, lyg upei ledą sulaužius, pasipylė vie-

nas po kito vis naujai išmokti žodžiai, ir neilgai fruko jai laisvai susikalbėti su savo adaptuotais tėvais ir "grandmere". Staiga su pasisekimu kalboje pradėjo keistis ir jos charakteris. Ji pasidarė lipšni, meili mergaitė, dingo jos žmonių baimė, o savo "tėvą", dr. Vellardą, ji tiek pamilo, kad sekiojo paskui jį lyg ištikimas kačiukas, net eidama su juo kartu į jo paskaitas ir konferencijas.

Dar nesulaukusi 6 metų amžiaus, Marie-Ivonne išmoko ir antrą kalbą, ispanų, o išsikėlus su dr. Vellardu į Braziliją, greit pramoko ir portugaliskai. Jos senelė (grandmere), ponis Vellard, pradėjo ją mokyti skaityti ir rašyti, pati nustebdama, kaip greitai ir lengvai ji viską paima. Vėliau jos adaptuotam tėvui bekeliaujant per įvairias mokslines institucijas, ji visą laiką lankė vieną mokyklą po kitos, visur gaudama aukštus pažymius.

Kai Marie-Ivonne sulaukė 14 metų, dr. Vellard ją paimė drauge į ekspediciją, tirti Aymara indėnų, gyvenančių prie Titikaka ežero dviejų mylių aukštyje Andų kalnuose.

Aymarai, kad ir nebe tokie primityvūs kaip Marijos Ivonės giminės Guayakai, vis tik ir jie baltaodžių labai nemėgo ir čia Marie-Ivonne parodė savo gabumus ir naudingumą. Ji lauzyta indėnų kalba Aymarams išaiškino, kad tas baltaodis žmogus yra jos tėvas, kuris ją išgelbėjo ir užaugino ir kad jis su savo ir jos draugais yra atėję gerais tikslais, būtent ištirti jų gyvenimo būdą ir papročius. Beregint viena aymarė moteris atkėlė vartus ir pakvietė užėiti į kaimelį, į kurį aymarai iš pradžių nė iš tolo neįsileido. Nuo tada Marie-Ivonne pasidarė ne tik nuolatinė savo tėvo mokslinių ekspedicijų padėjėja, bet ir pati pasidarė tyrinėtoja ir etnologė, dar 21 metų amžiaus su aukštais pagyrimais baigusi etnologijos mokslus Limos universiteto Riva Aguaro institute, Peru valstybėje.

Nesitenkindama grynuoju mokslu ir norėdama padėti savo tautiečiams įvairių rasių indėnams, ji baigė Raudonojo Kryžiaus savanorių slaugių (nurses) kursų ir ilgai netru-

kus pasidarė žinoma ir mylima plačiausių žmonių masių, tarnaudama slaugydama ir šviesdama savo žmones ligoninėse, sakydama prakalbas ir mokydama paprastus vargšus tamsuolius, kaip gerinti savo gyvenimo dalią. Kaip Marie-Ivonne mokėjo nešti vilties ir šviesos spindulėlius savo suvargusiems tautiečiams, sako toks pavyzdys, Limos mieste vienas išėjęs iš ligoninės indėnas pasakė savo pažįstamam baltajam: "Senor, leiskite man pasakyti jums apie mūsų draugę. Ligoninėje mes jos laukdavom kasdien iš pat ryto. Mes ją mylėjome, nes ji dėl mūsų taip sunkiai dirbo. Ir ji mums

(Tęsinys 7-me psl.)

JEWELRY - LAIKRODĖLIAI

Deimantai urmo kaina

Akmenuoti nauji rankiniai laikrodėliai po	\$6.95
17 akmenų rankiniai laikrodėliai po	\$12.95
17 j. rankiniai laikrodėliai po	\$19.95
17 j. rankiniai laikrodėliai aukštiniai	\$29.95
21 j. rankiniai laikrodėliai su deimanto akutėmis	\$49.95
Kišėniniai laikrodėliai po	\$1.99
Alarm clocks po	\$1.99
Kliperiai plaukams kirpti po	\$4.50
Deimantiniai rėžtukai stiklui piauči	\$3.75
50 gabalų Silver Stainless setas	\$17.95
Dideli blanketai, dvigubi, vertės \$9.00 po	\$4.95
Decron gražios kaldros po	\$7.95
Deimantiniai žiedai vertės \$200.00 už	\$98.50
Deimantiniai žiedai vertės \$100.00 už	\$48.50
Maži deimantiniai žiedai po....	\$12.00
Šliūbiniai žiedai 14 k. aukso po	\$8.95
1960 metų Console 21 colio, 21 tūbų Televizija, 5 metų garantija, tikra kaina \$299 parduodam už	\$175.00
tašomos plunksnos, Parkeriai po	\$3.75
Hoover ir Electrolux dulkių valytuvai po	\$29.50

BUDRIK

3241 S. Halsted St.

Chicago 8, Ill.

CALUMET 5-7237

Atdara pirmadienį ir ketvirtadienį iki 9 val. vakaro.

Jewelry departamentas sekmadieniais uždarytas.

Pasiklausykite mūsų kontesto Budriko radio programoje sekmadieniais 2:15 po pietų — WHFC 1450 kil. Laimėsi.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Nuolat augančio skaičiaus mūsų klientų patogumui,

MŪSŲ ĮMONĖ

veikianti pagal betarpiinę sutartį su Inturistu nuo 1947 m.,

PERSIKĖLĖ Į ŽYMAI ERDVESNĖ PATALPĄ

to pačio pastato 19-me aukšte.

Čia Jūs rasite didžiausią pasirinkimą reikalingų siuntiniams sudaryti

ĮVAIRIAUSIŲ PREKIŲ

Užėikite ir išitikinkite vietoje

Reikalaukite mūsų katalogą

Klientų automatinės naudojasi nemokama vieta garaže

Phone:

WAbash 2-9354

CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.

220 So. State St.

Chicago 4, Ill.

Kaip lenkai mini Žalgirio pergalę

Prisimins, kaip Vytautui pradėjus mūšį,
Jogaila meldėsi, o lenkų šliachta verkė

Chicagos tarptautinėje parodoje Lenkijos paviljonas, baldinąs Varšuvoje išleistą 4 psl. Žalgirio mūšio 550 metų minėjimo programą, kaip tas istorinis įvykis bus atšvestas vietoje ir Krokuvoje. Dėl įdomumo ta programa čia patiekama:

"1960 metų liepos 15 dieną sukanka 550 metų kovos, kuri įvyko laukuose trikampyje tarp Grunvaldo, Logvigo ir Stebarko (Žalgirio, Ludvigsdorfo ir Tennebergo? Vertėjas) Olštyno (Allenšteino, Alisenų? Vert). vaivadijoje tarp jungtinių lenkų ir lietuvų-rusų kariuomenių ir čekų, moldavų, totorių dalinių bei kryžiuočių kariuomenės, remiamos riterių iš visos Vokietijos ir kitų vakarinės Europos valstybių. Ta kova priklausė prie didžiausiųjų viduramžių karinių įvykių. Kryžiuočių ordino sugriovimas keliems šimtmečiams sulaukė vokiečių ekspansiją į rytus.

1960 m. liepos 15 d. iškilnių programa Žalgirio laukuose: — ragų fanfaros, atliekamos istoriškais rūbais apsirengusių dūdorių (trūbininkų) — patrankų salvės ir paleidimas balionų su vėliavomis — įžiebimas aukuro iš žibintų, kuriuos jaunuomenė atgabens estafetės būdu nuo Jogailos karsto Krokuvoje

— padėjimas urnos su žeme iš istorinių kautynių vietų, kur lenkai kovojo už savo ir kitų tautų laisvę

— paskirų delegacijų vainikų padėjimas prie paminklo

— lenkų jaunuomenės priesaika — orkestrų ir chorų bendrai sugiedamas tautos himnas.

Be to ten būsiąs užsieny lenkų sutikimas, lenkų aviacijos skraidymai, Žalgirio palaių parodos atidarymas, "visos Lenkijos" artistų pasirodymas estradose ir amfiteatre ir vėliavos prie Žalgirio paminklo nuleidimas".

Krokuvoj tuo pačiu metu be kitko Vavelio pilies kieme sudėjimas vainikų prie Žalgirio paminklo pamatų. Tas paminklas buvęs pastatytas 1910 metais minint Žalgirio mūšio 500 metų sukaktį ir sugriautas hitlerininkų per praėjusįjį karą.

..Dlugošo reportažas iš 1480.. metų

Krokuvoj leidžiamas mėne-

sinis lenkų žurnalas "Nasza Ojczyzna" Nr.6 turi persispaudinęs ištrauką iš senovės lenkų istoriko Jano Dlugošo, kaip karalius Jogaila su savo lenkais elgėsi kovoms su kryžiuočiais prie Žalgirio prasidėjus: *Prieš mūšį (Przed Bitwą)*

Jan Dlugosz parašė daug istorinių veikalų (rašoma redakcijos įvade), bet didžiausias jo veikalas yra "Lenkijos istorija" ("Historia Polski"), kurią jis parašė iki 1480 metų, tai yra iki autoriaus mirties datos.

Ta kronika yra paremta pirmųjų šaltinių medžiaga ir yra labai įdomus visos epochos vaizdas.

Zemiau patiekiamas pasakojimas apie karalių Jogailą kaip tik yra parinktas iš tos įdomios kronikos".

Seka Dlugošo ištrauka:

Trečiadienį, liepos 9 dieną, Bendzino kaime Lenkijos karalius Vladislovas kartu su didžiuoju Lietuvos kunigaikščiu Vytautu įžengė į priešų kraštą, su Dievo pagalba laimingai parėję girią, dviejų mylių keliu, iš kurio išėjo į lygią lygumą atvirą į visas puses ir čia išvyniojo ir iškelė vėliavas, kaip karališkąją taip ir Lietuvos kunigaikščio Vytauto ir Mazovijos kunigaikščio Ziemovito ir Jonušo, lenkų ponų su neapsakomu širdžių susijaudinimu ir visuotiniu užsidegimu.

Kadangi lenkų karalius Vladislovas (taip lenkai vadino Jogailą. Vert.), paėmęs į savo rankas didžiąją vėliavą, kurioje meistriškai buvo išsiuvinėtas baltasis erelis su išskėtais sparnais, atviru snapu ir su karūna ant galvos, kaip visos lenkų karalystės herbas ir ženklas, ją išvyniojant su ašaromis akyse tokia ištara maldą:

— Tu, kuriam yra žinomos visos širdies paslaptys, Dieve gailėstingasis, Tu matai iš Savųjų aukštybių, jog į šį karą įtrauktas prieš savo valią jį pradėdau pilnas pasitikėjimo Tavo geraširdingumu.

Kadangi visokiomis priemonėmis, įvairiais pavyzdžiais stengiausi išlaikyti taiką su visais krikščionimis, o ypatingai su Kryžiuočiais, nepaisant, kad dėl priežasties jų piktadorybių, niekingo ir nevertingo lenkų karūnai priklausančių žemių pagrobimo buvau ant jų užpykę. Kuomet jie kiekvieną kar-

tą su panieka atmetė protinąs ir teisingas sąlygas, kurias jiems patiekiau, nusprendžiau, jog jų kitaip iš tų išdidžių ir puikybėn pasikėlusių žmonių neatgausiu, kai gal tik ginklo jėga. Dėlto Tavo vardan teisingumui ir savo tautai apginti šią vėliavą iškeliu.

Ta maldą pamaldžiai ir nusizėminusiai ištarta karaliaus tokiu balsu, kad jos galėjo girdėti aplinkui stovėjusi kariuomenė, daugeliui riterių išspaudė ašaras ir būtumėt girdėję tą beveik visuotinį verksmą ir šlioksėjimą (powszechne szlochanie). Ir kai iš visur buvo suvesti ir išvynioti paparčiai, visa kariuomenė garsiai užgiedojo tėvynišką giesmę: Bogarodzica.

(Atkelta iš 3 psl.)

kaip tris su puse valandas, į Kauną — tris valandas. Bet nieko nepadarysi, grafikai. . . Žiemą, kai keliai šlidūs, dar galima juos pateisinti, bet vasarai jie ištęsti, kaip. . . na, kaip romanai, — pagaliau surado palyginimą šoferis.

Geležinkeliai vasarai keičia tvarkaraščius, gi autobusų grafikus Automobilių transporto ir plentų ministerija, tur būt, amžiams "subudavot" norėjo.

Jeigu kur nors skubėsite, nevažiuokite autobusais — geriau dviračiais. Tai patikimesnė priemonė.

Jūsų Palydovas

BARBEQUE BEEF — ROAST BEEF AND GRAVY — POTATO SALAD — COLE SLAW — KIDNEY BEAN SALAD — MACARONI SALAD.

For Weddings, Confirmation or Birthday Parties
HOME MADE BARBEQUE BEEF OR BEEF & GRAVY 5 Lbs. \$3.85,
ALL SALADS, HOME MADE 49c Lb.
WE DELIVER, SOUTH WEST
HOLIDAY FOODS
1007-9 W. 79th Street. AB 4-2133.

ISIGYKITE LSS LITERATŪROS FONDO

gražiai išleistas mūsų tautos atgimimą vaizduojančias knygas

S. KAIRIO, LIETUVA BUDO, 416 psl. — kaina \$5.50
K. BIELINIO, DIENOJANT, 464 psl. — kaina \$6.00
K. BIELINIO, PENKTIEJI METAI, 592 psl. — kaina \$6.00

Knygos kietai įrištos ir iliustruotos.

Isigykite jas įvairių progų dovanoms!

Jas gausite NAUJIENOSE ir Lit. Fonde šiuo adresu:

K. BIELINIS, 70 Fifth Avenue, 9th floor,
NEW YORK 11, NEW YORK

NELAUKITE - RYTOJ GALI BUTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilus, ar šlap kę apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polišą per mūsų kompaniją. Nelaimel ištikus, neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas: CEntral 6-5208

Generaliai Agentai šių Kompanijų:

COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

GRUPIŲ KELIONĖS
Į LIETUVĄ

praleidžiant 15 dienų
VILNIUJE

SUSITIKITE SU SAVO

GIMINIEČIAIS

VILNIUJE

Iš New Yorko

išvykstame:

Rugpjūčio 25 d.

Rugsėjo 12 d.

Paskirų asmenų
keliones į Vilnių
taip pat
sutvarkome:

Platesnėms
informacijom
telefonuokite
arba rašykite:

GORDON

TRAVEL SERVICE

OFICIALUS INTURISTO AGENTAS
CHICAGOJE

220 SOUTH STATE ST., CHICAGO 4, ILL.

Phone: WE 9-6362

LINCOLN BAKERY'S
DELICIOUS DECORATED
CAKES

LINCOLN RYE — SWEET ROLLS.
FRESH DAILY AT 200 LOCAL SHOPS

BAK FOODS
2032 W. 21st Pl.

TED FOOD SHOP
2258 21st Pl.

MIDWEST FOODS
2158 W. 18th Pl.

LIBERTY FOOD STORE
2132 W. 18th Pl.

RAY & TERRY FOODS
2253 W. 23rd St.

Main Plant: LINCOLN BAKERY
1835 W. 17th Street — Phone CA 6-0982

JUOZAS LIODŽIUS RIBA TARP GERŲ IR BLOGŲ DARBŲ

(P. Liūdžiuvienė rašo: "Radau dar vieną Liūdžiaus straipsnį, skirtą Naujienoms, bet nepasijus. Matomai, jis norėjo jį pataisyti ir patobulinti, bet atidėjo vėlesniam laikui").

"Draugas" vasario 26 d. 1958 m. išspausdino M. Jauniškio straipsnį "Apie realumą ir nerealumą". Tenai realumu vadinami toki sumanymai bei tikslai, kurie politinėje ar kultūrinėje veikloje įgyvendinami. Nerealumu gi — neįvykdomos svajos, pasakiški norai bei vaizdai. Tamė straipsnyje yra du tvirtinimai verti platesnio nagrinėjimo.

Pirmasis: "... nėra masto nustatyti realumo ir nerealu- mo ribai". Antrasis: "... niekam nėra žalos, jei kultūros reikalui spaudoj operuojama netiksliais skaičiais.

Realūs ir nerealiūs dalykai yra apraiškos dviejų priešybių panašiai, kaip gamtoje — stiprumas šviesos - tamsos, žiema — vasara, sveikata — liga, jaunystė — senantvė. Ryšium su realumu ir nerealumu kyla asociacija (sąryšis tarp atskirų sąmonės vaizdinių) su kitomis priešybėmis.

Mes savo oda juntam, kaip toli yra pats šaltis nuo paties karščio. Stebim vyksmą, tartum, šalčio ir karščio savitar- pės kovos. Jiedu yra vienas an- tram lyg priešai. Giliau pagal- vojus apie pastebėtas šalčio ir karščio apraiškas, išitikrinam, kad tuodu iš pirmos pažūros priešai tikrovėje yra ta pati materijos savybė, vadinama temperatūra. Šaltis ir karštis savo smailėjančiais "galais" ne tik susiliečia, bet yra suauge taip, kad sudarė vienas antro neišskiriamą tąsą, temperatū- ros kitėjimo eigą.

Jei vakarą su prieblanda lai- kyti plačia ežia, kuri skiria dieną nuo nakties, tai nėra už- čiuopiamos ribos, skiriančios vakarą tiek nuo dienos, tiek nuo nakties. Kiekvienoj gam- tos apraiškų srity mes randam priešybių prigimties vienumą, vienybę unity, Einigkeit, jedinstvo), t. y. kad viena yra tąsa antriosios. Nors kituose tos pat apraiškų srovės "galuose" (po- liuose) matom ryškiai nesude- rinamas priešybės: pvz šviesą — tamsą, elektrą teigiamą ir neigiamą, skaičių begalybę tei- giamą ir begalybę neigiamą. Arba imkim mums opią kovą jauniosios is senosios kartų.

Kur, kuriuo mastu nustatyti riba tarp jų. Visiems aišku: žmogus 25 m. amžiaus — yra jauniosios kartos, o 60 metų amžiaus — senosios. Jaunoji ir senoji karta kas metai, o juo labiau kas aštuoneri metai kin- ta savo narių sudėtim, nors prigimtini lieka tos pačios.

Tam tikru požūriu neišskiri- amų priešybių yra ne tik gamtoje, bet ir bendruomenėje. Pvy, grožis — šlykštis, gėris — blogis, džiaugsmas — kan- čia, ir karščio, tarp šviesos ir tamsos apraiškų, tai, gal būt, taip pat nėra ribos, kur pasibaigia grožis, ir kur prasid- eda negrožis. Gal būt, tas ne- juntamo perėjimo iš vienos priešybės į antrąją dėsnis tai- kintinas mokslui, dorovei, tei- sei, menui ir iš viso bendruo- menino gyvenimo vertybėm.

Išdėstę į eilę, prileiskim, 3000 dailės kūrinų ir darbo gaminių, pradėjus meniškai, ir baigus nedarnos iškrikdytais vaizdais, nerasim tenai tokių dviejų greta stovintų veikalų, kurių vienam tartume: čia gro- žis; o jo kaimynui: štai čia jau šlykštis. Ties eilės viduriu rasim platoką straipsnį, kuriame kūriniai bus neutralūs tiek gro- žiui, tiek negrožiui. Iš tiesų, bus sunku nuspręsti, kuriai dviejų priešybių priskirti ten esančius kūrinius. Ten, ties vi- duriu, grožis ir negrožis lygiu kiekiu ištarpinti. Tuo tarpu pamatę kūrinius eilės galuos tą pat akimirką, nedvejoda- mi tarsim: čia teigiama verty- bė, o čia neigiama.

Neišgalėjimas išrūšiuoti bei įvertinti eilės viduryje esančių kurinių duoda pagrindą daryti išvadą, kad grožio ir šlykš- čio šaknys sielos gilumoj ne tik susisiečia, bet sudarė vie- nos antrą tąsą. Tos ryškios priešybės apsiungia į vientisą estetinę būtį. Grožis ir negrožis yra dvi pusės to pat dalyko ir viena be antros negali gyvuoti, egzistuoti. Taip magnetui yra būtini du priešingi poliai ir neutralus, bešalis tarp jų laukas. Tik estėtiniai išgyve- nimai yra nepalyginamai sudė- tingesni, kaip mechaniška ma- gneto jėgos srovė.

Vertingam meno kūrinį kar-

tais randam silpnesnų vietų ar net trūkumų. Ir priešingai. Žemo estelinio lygio kūrinį kartais užtinkam krislį gro- žio. Arba vėl. Nėra ribos ar masto, kuriuo atskirtume men- ką dailininką nuo dekorato- riaus (gražintojo išorinės pu- sės) ar nuo sumanaus amati- ninko.

Visa tai yra žmogiška, nes mums duota galimybė pažinti tik stipresnes jėgas, stambes- nius dalykus. Mes girdim oro virpėjimus tik esančius ribose tam tikro dažnumo per sekun- dę. Mes matom tik tokias spal- vas, kurios yra regėjimo sme- gnyse elektroninių tam tikro ilgio bangų. Platus ruožas tiek ilgesnių, tiek trumpesnių elek- troninių bangų už tas, kurios nustatytos mūsų prigimčiai, yra neprieinamos mūsų akims. Objektinėje tikrovėje arba gamtoje tėra vien oro ir elek- troninės jėgos virpesiai. O tai, ką vadinam garsu, šviesa arba spalvomis, yra mūsų ausų ir akių atveikis (reakcija) į tuos virpėjimus.

Šiais laikais, kada staiga už- griuvo meną modernizmo sti- lius, susidarė ypač sunku sprę- sti, kurie kūriniai priklauso grožiui, o kurie negrožiui.

Visa, kas čia pasakyta apie grožį — negrožį, tenka taikinti ir gėrio — blogio apraiškoms. Šventumas bei didvyriškumas ir niekšybė bei nuodėmė yra aiškiai regimų dorovinių prie- sybių įkūnijimas. Tarp jų yra juos skirianti ne riba, bet tiesiog praraja. Tačiau pažū- rėjus į darbščią minią, gyve- nančią papročiais, mada, tra- dicionijomis, matom ten nedideles dorybes ir mažas nuodėmes. Išimtyis negausios. Daugumos jų geros ir blogos intencijos, mintys, siekiai bei poelgiai, mažai svyrnuodami, randasi ta- (Tęsinys 8-me pusl.)

LABAI SVARBI ŽINIA MES GARANTUOJAME SPECIALŲ KURSŲ

10 RUBLIŲ UŽ ŠI
IKI ŠIŲ METŲ GALO
Po sausio 1, 1961, Jūsų gi-
minės ir draugai Sovietų Sąjun-
goje gaus mažiau rublių už
kiekvieną dolerį.
Prielankiu kursu pasinaudok
DABAR.
Siųsk kiek galėdamas daž-
niau.
Expressu pristatymas laike 2
savaičių.
Išmokama pilnai be jokių
atskaitymų.
Jokio mūito nė mokesčių už
persiunčiamus pinigus.
Gausite oficialų pakvitavimą.
Išmokėjimai pilnai garantuoti.
Jūs galite siųsti bet kokią
sumą.
Prašome patiekite pilną var-
dą ir adresą gavėjo Sovietų
Sąjungoje.
Persiuntimas kainuoja:
Iki \$50.00 \$5.00
Iki \$100.00 \$10.00
Iki \$150.00 \$15.00
Iki \$200.00 \$20.00
Už didesnes sumas 10%.
Mūsų firma turi Banku ir
Apraudos Departamento leidimą
ir bondyta iki \$20,000.00.

GRAMERCY,
Dept. NS
744 BROAD STREET,
Newark, N. J.
New Yorko įstaiga
118 East 28th St. — 9th floor
Tel.: MU 9-0598

**check local
regulations**

NAUJENOS

1739 S. Halsted Street,
Chicago 8, ILL.

APLANKYKITE SAVO TĖVYNĖ!

Vykite patogiai ir komfortiškai žinomu

M.S. BATORY

Gdynia America Line laivu, iš Kanados uostų iki Gdynios Baltijos pa-
kraštyje (Lenkijoje), ir iš ten traukiniu arba automobiliu į visas
Rytų Europos dalis.

Batory — tai modernus, be dėtels švarus laivas,
su nepaprastai gražiai išpuoštais svečių kambariais ir
patogiomis erdviomis kabinomis. Jūs pasidžiaugsite
šiltu draugiškumu, tradiciniais puikiais valgiais ir
mandagiu patarnavimu, siekiančiu patenkinti kelei-
vius ir jiems padėti.

Dar galima gauti vietų vasaros kelionei
iš Montrealio — rugpiūčio 12 d.
Rezervuokite vietas DABAR "Taupymo sezonui"
kelionei iš Montrealio!

RUGSĖJO 9, SPALIO 11, LAPKRIČIO 10.
275 svarų bagažas asmeniui NEMOKAMAI.

Pasiimkite savo automobilį.

Dėl rezervavimo ir informacijų pasitarkite su savo
vietiniu kelionių agentu arba

GDYNIA AMERICA LINE

192 BAY STREET

TORONTO, CANADA

WE GUARANTEE WE Will Not Be UNDERSOLD

BEN GELLER
CHEVROLET

"It's the Name Behind the Brand that Counts"

NEW & USED CARS

SERVICE & PARTS

3400 W. OGDEN

● 3729 W. OGDEN

"WHAT BEN SAYS - BEN DOES"

(Tęsinys iš 6-to pusl.)

me neutralumo lauke, kur gėris ir blogis bemaž praradę įtampą susiliečia savo kilmės šaknimis. Tenai tarp gėrio ir blogio apraiškų teįmanoma išvesti tik dirbtinę, paviršutiniškai formalę ribą.

Gėris — blogis gimsta, bevertinant žmonių bendruomeninius savitarpius santykius, elgseną, veiklą. Jis yra žmonių sielose, prote, jausmuos ir valioje, tai yra šioje žemėje, bet ne kažkur kitame pasaulyje.

Aukščiau suminėtas gėrio — blogio priešybių apjungimas, jų prigimties rišimas su aplinkos sąlygomis ir kildinimas iš žmonijos pastangų padidinti visapusišką savo gerovę, sudaro dalį autonominės dorovės, kuri atremta į žemiškojo pasaulio bei žmogaus evoliuciją. Autonomine dorove vadinamą tokią, kurios pagrindai ir nuostatai ir supratimas, kas gera ir kas bloga, sudaromi nepriklausomai nuo Bažnyčių mokslo. Tikėjimas evoliucine žmogaus kilme davė pagrindą išskirti dorovę iš religijos srities.

Žmogaus pirmtakai, gyvenusieji, sakysim, prieš apie milijoną metų, nežinojo nei to, kas gera, nei to, kas bloga, kaip tų dalykų nežino gyvuliai ir žvėrys. Gyvybės prigimtis reikalavo iš anų žmogaus pirmtakų, lygiai kaip iš visų gyvųjų, vadovautis savisaugos instinktu, kad išliktų kovoje už savo šeimos gyvybę, maitą. Tačiau anų žmogaus pirmtakų evoliucijoje įvyko kažkoks stebūklas, kuris įvairių mokslo šakų ir šiaudien tebeaiškinamas: nepaprastai greit pradėjo vystytis jų proto sugebėjimai. Anie pirmtakai ėmė naudoti kaip įnagius, tuos daiktus, kurie buvo jų aplinkoje, pvz., akmenį, pagalį, kaulą. Tuo būdu jie toli paliko visus gyvulius evoliucijos kelionėje, ir tapo laukiniais žmonėmis, pvz., neardentelio tipo.

Gyvendami bendruomenėmis, anie laukiniai žmonės per šimtus tūkstančių metų patirties keliu priėjo reikalą daugiau ar mažiau tramdyti paskirų narių savivalią naudai visos bendruomenės. Lygiagrečiai kilo nuovoka reikalauti daryti tai, kas bendruomenei ar jos vadovybei naudinga. Taip išiziebė užuomazga to, kas mūsų civilizacijos laikais vadinama — idėja drausmės, idėja dvasių — dievų, idėja gėrio — blogio. Autonominės dorovės požiūriu ne kokis mitologinis velnias, bet anų tolimųjų protėvių animalinė prigimtis, per milijoną metų įėjusi į kūną bei psichiką, verčia mus instinktyviai budėti dėl savisaugos, nepasitikėti kitais ir žadina mus atpalaiduoti savivalią bei savinaudą. Toji gaivalinė mūsų prigimtis yra gyvasis šaltinis blogio ir didysis priešas keisti žmogaus sielą solidarumo bei teisingumo

linkme.

Laužymas drausmės varžtų ir bendruomenės tvarkos nuostatų, teikia jo vykdytojam malonius laisvės ir galios išgyvenimus. Bet bausmės už nuostatų laužimą, pradėjus vaikystės amžium eina karta iš kartos per dešimtis tūkstančių metų, kalba kiekvienam apie kaltę ir atsakomybę už pažeidimą to, kas uždrausta. Reikalas atsakyti ir atkenti už nusikaltimą lieka giliai atminime. Ypač kada atsakomybė už kaltę rišama su dievų ar Dievo valia bei įsakymu.

Apjungimas priešingų vertybių, pvz., gėrio ir blogio, tiesos ir klaidos, pažinimu jų vieningos prigimties rodo, kad visos bendruomeninio gyvenimo vertybės bei idėjos yra žemiškos kilmės, vaisius daugelio tūkstančių metų savitarpės kovos patirties. Turėdami pažiūrą, kad žmonija išsivystė evoliucijos keliu iš žemesnės rūšies gyvūnų, šiandien daugelis žmonių jau nebeišgali tikėti buvimu antgamtinių paslaptingų būtybių, kurios menamai turėjo, ar turi įtakos tiek paskirų asmenų, tiek tautų veiksmam. Dėlto jie turėjo susikurti autonominę, nuo Bažnyčios mokslo nepriklausomą dorovę, pasaulietinę gėrio ir blogio sampratą, nuostatus bei

prievoles.

Jų požiūriu, Dievo kova su velniu žmogaus sieloje yra poetinis apipavidalinimas suasmenintų, sieloje glūdinčių priešingų polinkių vilionių, traukų, vertinimų, sumetimų, sprendimų, kada žmogui, tiksls besiekiant, tenka iš kelių galimų veiksmų, pasirinkti tik vieną. Gaivalinis krovynys mūsų kūne, kaip protėvių palikimas, kovoja prieš įsigytą vaizdą teisingos tvarkos, prieš žinią to, kas privalu vykdyti atžvilgiu kito žmogaus.

Bet tas pat asmuo žino reikalą derinti pageidaujamą savinaudą su bendruomenės bei žmonių gerove, apvaldyti instinktus. O kartais vidaus balsas, sąžinė, žadina pasielgti net priešingai savisaugai. Tai apraiška sieloje gėrio, atspindis bendruomeninio idealo. Tai

gerasis Dievas, Rūpintojėlis.

Taigi nekaltas posakis apie nebuvimą ribos tarp realumo ir nerealaus nukėlė munyse samprotavimus apie nebuvimą ribų tarp tokių apraiškų, kaip grožis — negrožis, kaip gėris — blogis. Antra, pažinimas tų priešybių sambūvio būtinybės kalba apie gėrio ir blogio idėjų žemišką, bendruomeninę kilmę ir įpareigoja mus skaidrinti sąžinę ir kurti sau dorovės dėsnius bei nuostatus.

F & M RADIO

& TELEVISION SERVICE

Authorized

DELCO & MOTOROLA DEALER

Car radio repaired while you wait.

3159 S. Wallace St. CALUMET 5-9833

"NAUJIENOS" KIEKVIENO

DARBO ŽMOGAUS

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINUAPIE SAVO NAMO
INSULIACIJOS PROBLEMAS.

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materialų.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET

Tel.: VICTORY 2-1272

STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

Naujo Midland Savings and Loan Association pastato projektas, padarytas Chicago Bank Building and Engineering Co. Statybą vykdo Jonas Stankus Construction Co. Namas statomas Archer ir California gatvių sankryžoje.

TAUPLYKITE TEN, KUR MOKAMAS AUKŠČIAUSIAS DIVIDENDAS

Ant visų taupymo sąskaitų

4 1/2%**MIDLAND**
SAVINGS & LOAN
ASSOCIATION

Ant specialių "Bonus" taupymo sąskaitų

5%

4038 ARCHER AVENUE Chicago 32, ILL.

Tel. LA 3-6719

Prezidentas August Saldukas

Kiekviena sąskaita apdrausta ligi \$ 10.000.-
Federalinės valdžios draudimo įstaigoje

Kapitalas \$ 5,000,000.00

Įsteigta 1914 m.

